

Sygn. akt VIII GC 381/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący - SSO Piotr Sałamaj

Protokolant – sekr. sąd. Paulina Woszczak

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko Grupie (...) spółce akcyjnej

w P.

o ochronę dóbr osobistych ewentualnie o ustalenie oraz o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie uchwały akcjonariuszy

I. oddala powództwo w całości;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3.377 zł (trzy tysiące trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 381/16

UZASADNIENIE

Powód R. K. wniósł 28 lipca 2016 r. pozew przeciwko pozwanej Grupie (...) spółce akcyjnej w P. o: 1) nakazanie pozwanej złożenia oświadczenia o określonej treści, z przeprosinami za nieudzielenie absolutorium z tytułu wykonywania obowiązków wiceprezesa zarządu pozwanej spółki oraz opublikowanie przeprosin we wskazany w pozwie sposób; 2) zasądzenie od pozwanej na rzecz Stowarzyszenia Hospicjum (...) w P. kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powoda; 3) stwierdzenie nieważności uchwały nr 11 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy pozwanej Spółki z 30 czerwca 2016 r. poddanej w sprawie udzielenia absolutorium powodowi jako członkowi zarządu spółki z wykonania obowiązków jej wiceprezesa za dwie kadencje; ewentualnie (na wypadek oddalenia roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały) powód wniósł o uchylenie powyższej uchwały. Ponadto powód wniósł o zasądzenia na jego rzecz od pozwanej spółki kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że od 1998 r. jest pracownikiem pozwanej, a od 2011 r. pełni funkcję członka zarządu. W okresie trzyletniej kadencji corocznie na Zwyczajnych Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy podejmowano uchwały o udzieleniu mu absolutorium. Obecnie powód sprawuje mandat członka zarządu pozwanej spółki, który objął w wyniku wyborów w 2015 r. Jest to druga kadencja powoda, co potwierdza rzetelne wykonywanie przez niego obowiązków. Powód podniósł, że w ramach grupy kapitałowej, do której należy pozwana, powód pełnił funkcje przewodniczącego rady nadzorczej (...) spółki z o.o. we W., (...) spółki z o.o. w P. i dodatkowo sprawował funkcję prezesa zarządu Fundacji Grupy (...) S.A. Na Rzecz (...). Powód corocznie otrzymywał absolutoria z zakresu

zadań znajdujących się w jego kompetencjach. Do treści projektów uchwał pod głosowanie w dniu 30 czerwca 2016 r. załączono uchwałę (...) Rady Nadzorczej pozwanej z 2 czerwca 2016 r. w sprawie weryfikacji oceny wniosku o absolutorium dla powoda, gdzie wniesiono o to by Walne Zgromadzenie nie udzielało tegoż absolutorium. Uchwała nie posiadała żadnego uzasadnienia. Powód zwrócił się do prezesa grupy kapitałowej o wyjaśnienie powodów takiej decyzji, przy czym do dnia wniesienia pozwu nie otrzymał w tym przedmiocie informacji. Ostatecznie 30 czerwca 2016 r. na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy poddano pod głosowanie uchwałę o udzieleniu powodowi absolutorium, zaś z powodu braku stosownej większości głosów nie została ona podjęta. W związku z czym nie udzielono powodowi absolutorium. Uchwała nie zawierała uzasadnienia oraz nie została poprzedzona stosowną dyskusją.

Wskazując na art. 23 k.c. oraz 24 § 1 i 2 k.c. powód podniósł, że nieudzielenie absolutorium narusza jego cześć, dobre imię i podważa zaufanie w opinii publicznej, w szczególności pracowników, a nadto jest niezgodne z treścią art. 395 § 2 pkt 3 k.s.h. Dodatkowo zaznaczył, że do naruszenia doszło z nieznanymi mu, a nadto nieistniejącymi obiektywnie powodów.

Co do żądania stwierdzenia nieważności uchwały powód podkreślił, że uchwała podejmowana bez stosownej dyskusji i uzasadnienia, skutkująca nieudzieleniem absolutorium członkowi organu zarządzającego, który w sposób należyty wypełnia swoje obowiązki, spełnia kryteria naruszenia dobrych obyczajów. W ocenie powoda zaskarżona uchwała pozostaje sprzeczna z Dobrymi Praktykami Spółek (...) na (...) z 2016 r., zaś odmowa udzielenia absolutorium była działaniem nieuczciwym i niełojalnym.

W odpowiedzi na pozew pozwana Spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana podniosła brak legitymacji biernej wobec braku jej działania. Zdaniem pozwanej w sprawie nie wystąpiły przesłanki odpowiedzialności z art. 24 § 1 k.c., albowiem żadne jej organy nie dokonały czynności prawnej ani faktycznej, mogącej narazić na szwank cześć powoda. Pozwana podkreśliła, że głosowanie za lub przeciw uchwale jest suwerenną kompetencją, z której wedle swej woli korzystają akcjonariusze, nie będący organami spółki. Działanie akcjonariusza nie jest działaniem pozwanej spółki. Dopiero podjęcie przez Walne Zgromadzenie uchwały mogłoby być działaniem organu spółki. W ocenie pozwanej, jedyne działanie jakie można jej przypisać w zakresie objętym okolicznościami opisanymi w pozwie to zwołanie przez jej zarząd Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, objęcie porządkiem obrad głosowania nad absolutorium i przedstawienie projektu uchwały za udzieleniem absolutorium.

Ponadto powód, w ocenie pozwanej nie wykazał, ograniczając się do ogólnikowych twierdzeń, że zostały naruszone jego dobra osobiste, lub też, że istnieje zagrożenie w tym zakresie w przyszłości. Nie można przyjąć, że niepodjęcie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy uchwał w przedmiocie udzielenia absolutorium członkowi zarządu zawsze i już samo w sobie narusza dobre imię, czy też cześć tegoż członka zarządu. Już zatem z tego względu pozew, jako oparty na gołosłownych twierdzeniach, podlegać powinien oddaleniu.

Z ostrożności procesowej pozwana podniosła, że okoliczność niepodjęcia uchwały o udzieleniu absolutorium nie może być kwalifikowana jako przejaw działania bezprawnego. Jest ono bowiem wewnętrzną oceną całokształtu działań członków organu w danym roku obrotowym, dokonywaną przez akcjonariuszy. Każdy z akcjonariuszy ma prawo do własnej odmiennej oceny w tym zakresie, przy czym ocena taka ma charakter oświadczenia wiedzy opartego na uznaniu i swobodnej ocenie i nie jest oświadczeniem woli, a więc czynnością prawną. Pozwana podkreśliła, że okoliczność zatwierdzenia sprawozdania z działalności i sprawozdania finansowego nie wiąże akcjonariuszy przy ocenie członków zarządu dokonywanej w ramach głosowania nad absolutorium. Oznacza ona bowiem jedynie przyjęcie do wiadomości i uznanie za wiarygodne informacji tamże zawartych, zaś nie musi być elementem oceny. Jednocześnie zatwierdzenie sprawozdania finansowego jest obowiązkiem i nie oznacza, że dokonano jego merytorycznej, pozytywnej oceny. W kontekście powyższego pozwana zaznaczyła, że na posiedzeniu w dniu 30 maja 2015 r. zarząd spółki stwierdził, że w jego ocenie sprawozdanie finansowe spółki za 2015 r. jest obarczone istotnymi błędami. Zarząd nie zmieniał formalnie treści sprawozdania, a jedynie uprzedził akcjonariuszy i inwestorów, że zmiany

wartości aktywów spółki zależnej (...) S.A. będą dokonywane przy okazji publikacji sprawozdań kolejnych okresów. Powyższe skutkowało zmianą rekomendacji zarządu co do podziału zysku za 2015 r. i stało się katalizatorem zmiany rekomendacji rady nadzorczej zarówno co do podziału zysku, jak i udzielenia absolutorium, przy czym powód miał bezpośrednią wiedzę o tych okolicznościach uczestnicząc w posiedzeniach zarządu spółki, jak i rady nadzorczej.

Akcjonariusze mogli zatem żywić przekonanie, że stan spraw spółki byłby dużo lepszy, gdyby członkowie zarządu lepiej wykonywali swe funkcje, a w szczególności spodziewać się większego zysku, ograniczenia kosztów, innych inwestycji itd., co zarazem oznacza, że nie można przypisywać cech bezprawności subiektywnym z definicji ocenom poszczególnych akcjonariuszy, rzutuującym na sposób głosowania, a jeśliby przyjąć odmiennie, to jedynie wyjątkowo. Tym bardziej, że nie istnieje przepis, który obligowałby walne zgromadzenie do udzielenia absolutorium, nie wspominając o przepisie obligującym do oddawania głosu za uchwałą w sprawie absolutorium.

Zdaniem pozwanej nie sposób też zasadnie upatrywać bezprawności głosowania przeciwko uchwale o udzieleniu absolutorium w treści art. 395 § 2 pkt 3 k.s.h., ustawodawca nie przewidział wprost żadnych sankcji za naruszenie tego artykułu, zaś powstrzymanie się od podjęcia przedmiotowej uchwały uzasadnione było okolicznościami. Odnosnie naruszenia norm moralnych, pozwana wskazała, że za takie nie można uznawać głosowania akcjonariusza z powodu jego zadowolenia z pracy członków zarządu lub jego braku. Nadto potrzeba wstrzymania się z udzieleniem absolutorium może wiązać się z koniecznością wyjaśnienia okoliczności mogących stanowić podstawę dochodzenia roszczeń w stosunku do byłych członków zarządu, co miało miejsce w niniejszej sprawie, zaś usprawiedliwione było powinnością unikania działań, które mogłyby godzić w interesy i dobro spółki. W tym zakresie pozwana rozwinęła myśl wskazując, że istniały poważne podejrzenia, że niektóre z operacji gospodarczych spółki, realizowanych z udziałem powoda mogą być oceniane jako niekorzystne dla spółki, czy narażać ją na znaczną szkodę majątkową. Obecnie w tej materii toczy się śledztwo nadzorowane przez Prokuraturę Krajową (XI WZ Ds. 1.2016) raz przez Prokuraturę Regionalną w S. (RP I DS. 78.2016), co uzasadnia także wniosek o zawieszenie postępowania. Pozwana wskazała także na posługiwanie się przez powoda służbowymi kartami płatniczymi w celu sfinansowania wydatków, których związek z działalnością pozwanej nie został udokumentowany, a także niewdrożenie w poprzedniej kadencji zarządu właściwych procedur używania służbowych kart płatniczych przez kadrę menadżerską spółki, czego konsekwencją były także przypadki używania służbowych kart prawniczych przy finansowaniu wydatków prywatnych. Dodatkowo kontrola przeprowadzona w Fundacji, którą powód wskazywał w pozwie wykazała zaniedbania, które go obciążają.

Odnosząc się do żądania zasądzenia zadośćuczynienia, pozwana wskazała, że zastosowanie art. 448 k.c. musi być uzasadnione wykazaniem winy, zaś art. 416 k.c. wskazuje na odpowiedzialność za szkodę z winy organu osoby prawnej, wobec czego powód musiałby wykazać winę Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki, której w okolicznościach sprawy przypisać nie można.

Co do żądania stwierdzenia nieważności i uchylenia uchwały, pozwana wskazała, że nie istnieje takie uprawnienie w stosunku do uchwały, która nie została w ogóle podjęta. Gdyby nawet przyjąć, że podjęto uchwałę pozytywną o nieudzieleniu powodowi absolutorium, a uchwała hipotetycznie naruszałaby prawa osobiste powoda, to nie stanowiłoby to dostatecznej podstawy do stwierdzenia jej nieważności czy uchylenia, ponieważ nie można uznać, że powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników mogłoby być skutecznie oparte o fakt naruszenia dobra osobistego osoby legitymowanej czynnie.

W piśmie przygotowawczym z 6 marca 2017 r., podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko, powód dodatkowo - na wypadek nieuwzględnienia żądań pozwu złożenia oświadczenia oraz zasądzenia odpowiedniej sumy na cel społeczny - wniósł o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że niepodjęcie przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie pozwanej uchwał o udzieleniu absolutorium powodowi naruszyło jego cześć.

W piśmie procesowym z 28 kwietnia 2017 r. pozwana poinformowała, że powód został odwołany ze składu zarządu pozwanej i utracił legitymację czynną w zakresie roszczenia o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana Grupa (...) S.A. należy do Grupy (...) S.A., która jest większościowym akcjonariuszem pozwanej posiadającym 49.500.000 akcji (tj. 66% ogółu wyemitowanych akcji) oraz prowadzi działalność w zakresie m.in. produkcji nawozów sztucznych.

Powód pracował w pozwanej Spółce od 1998 r. Na początku pracował na stanowisku aparaturowego, a następnie awansował na stanowisko specjalisty ds. public relations. Później zajmował stanowisko rzecznika prasowego pozwanej, specjalisty ds. marketingu i specjalisty ds. strategii. W roku 2011 powód w wyniku przeprowadzonych wyborów, z ramienia pracowników zakładu, objął funkcję członka zarządu na trzyletnią kadencję. W roku 2015 powód ponownie został wybrany na funkcję członka zarządu z ramienia załogi.

W ramach podziału zadań pomiędzy członkami zarządu pozwanej do obowiązków powoda jako członka zarządu (wybranego przez pracowników) należało zapewnienie bezpieczeństwa technicznego i środowiskowego. Powód nadzorował Departament (...) i Centrum (...).

Powód uzyskiwał od Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia pozwanej absolutorium z pełnienia funkcji członka zarządu za wcześniejsze lata.

Niesporne, a nadto dowód: uchwała nr (...) Zarządu pozwanej z 26.06.2015 k. 69, regulamin zarządu pozwanej k. 58-68, zeznania powoda R. K. k. 502-504, od 00:20:00 do 01:05:09.

W ramach grupy kapitałowej, do której należy pozwana powód pełnił funkcję przewodniczącego rady nadzorczej (...) spółki z o.o. we W., członka rady nadzorczej (...) spółki z o.o. w P.. Ponadto powód pełnił funkcję prezesa zarządu Fundacji Grupy (...) S.A. Na Rzecz (...).

W dniu 8 kwietnia 2016 r. na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników (...) spółki z o.o. we W. podjęta została m.in. uchwała o udzieleniu absolutorium R. K. z wykonywania obowiązków członka Rady Nadzorczej w okresie od 1.01 do 31.12.2015 r.

Pismem z 16.05.2016 r. (...) SA J. U. podziękował R. K., w związku z wygaśnięciem z dniem 13.05.2016 r. mandatu członka RN spółki (...), za wkład pracy wniesiony przez powoda w umacnianie grupy kapitałowej pozwanej Spółki poprzez jej reprezentowanie w (...) spółki z o.o. S. w okresie od 28.01.2014 r. do 13.05.2016 r.

Na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników (...) Usługi (...) spółki z o.o. w P. uchwałą nr 9 udzielono R. K. absolutorium z wykonywania obowiązków członka Rady Nadzorczej w okresie od 1.01 do 31.12.2015 r.

Dowód: protokół (...) spółki z o.o. z 8.04.2016 k. 41-45, pismo Kierownika Biura (...) z 16.05.2016 k. 40, protokół (...) spółki z o.o. z 27.06.2016 k. 46-49, zeznania świadka J. U. k. 421-422, od 00:19:08 do 00:34:00.

W roku 2015 Zarząd pozwanej Spółki podejmował szerokie działania związane z rozwojem Spółki. Wyniki finansowe za ten rok były jednymi z najlepszych w historii Zakładów (...), co wynikało z pracy wszystkich menadżerów i pracowników firmy. Powód był odpowiedzialny za bezpieczeństwo i ochronę środowiska, a także za działania związane z laboratorium w Zakładach. Brał on czynny udział w zarządzaniu Spółką, m.in. w sprawach związanych z zakupami surowców, negocjacjami z partnerami. W 2015 r. w obszarze bezpieczeństwa Zarząd prowadził działania związane ze zmniejszeniem wypadkowości w firmie, osiągając w tej kwestii poprawę.

W roku 2015 Zarząd wdrażał strategię dla całej Grupy. Przygotowana i uruchomiona została sztandarowa inwestycja, tj. instalacja (...) dotycząca produkcji propylenu na bazie innych surowców. Wśród kierunków działalności spółki kontynuowane były inwestycje w A., realizowane przez spółkę zależną od pozwanej (...) S.A. [(...)]. W ramach kolegiatnej pracy Zarządu powód brał udział w podjęciu decyzji o zakupie akcji spółki w Senegalii. Ponieważ powód kierował biurem prasowym, to dysponował materiałami dotyczącymi tej inwestycji i opowiadał o niej potencjalnym

inwestorom, także na miejscu w Senegal, w którym powód był łącznie trzy razy. Podczas pierwszego pobytu powód zapoznał się z tą inwestycją i miał wątpliwości jedynie co do kamieni, które były w dostarczonym surowcu

Praca powoda jako wiceprezesa zarządu był pozytywnie oceniana przez prezesa zarządu K. J. (1).

Powód nie brał udziału w działaniach dotyczących zawarcia umów o zakazie konkurencji, których inicjatorem i głównym motorem działań był prezes K. J..

Dowód: zeznania świadka K. J. (1) k. 484-485a, od 00:09:26 do 00:45:20, zeznania powoda k. 502-504, od 00:20:00 do 01:05:09.

W roku 2015 i w latach wcześniejszych członkowie zarządu pozwanej Spółki otrzymywali karty płatnicze, które mogły być wykorzystywane w celu dokonywania płatności za wydatki służbowe. W kwietniu 2014 r. pojawiła się informacja z zaleceniem żeby opisywać wydatki, tj. rachunki i faktury.

W 2015 r. prezes zarządu K. J. (1) polecił działowi audytu wewnętrznego przeprowadzenie audytu kontrolującego wydatki osób korzystających ze służbowych kart płatniczych. Kontroli w ramach tego audytu zostały poddane kontroli wszystkie osoby, korzystające z kart, oprócz członków zarządu. (...) został wykonany przez I. M. (1) - kierownika działu audytu wewnętrznego oraz J. R. (1) - zatrudnioną na stanowisku specjalista ds. audytu wewnętrznego. Wyniki audytu zostały przedstawione K. J., który uznał, że skala wydatków, które były pokazane w raporcie z audytu nie budzi wątpliwości i dotyczą one działań służbowych. Raport ten nie został upubliczniony. Dwukrotnie miały miejsce płatności kartą służbową za pobyt w klubie go-go, gdzie kończono były negocjacje kontraktów na wielkie pieniądze z rosyjskimi kontrahentami. Powód dwukrotnie płacił służbową kartą kilkutyśne rachunki, ale w pierwszym przypadku wydatkowana kwota 3.200 zł zaowocowała uzyskaniem dla Spółki bardzo dobrych marż obsługi rachunku bieżącego, co dało zysk 50 mln zł. Za drugim razem powód z kontrahentami był w lokalu muzycznym w K.. Członkowie zarządu uważali, że wydatki dokonywane kartami kredytowymi na prezenty i inne cele w skali wszystkich wydatków Spółki są tak niewielkie, a w związku z tym nieistotne.

Drugi audyt dotyczący wydatków ze służbowych kart płatniczych członków zarządu został zlecony przez nowy zarząd w kwietniu 2016 r. i miał obejmować kontrolę wydatków byłych członków zarządu.

Opisywania wydatków służbowych członków zarządu w 2015 r. dokonywali ich asystenci. Osoby przeprowadzające kontrolę odbyły spotkanie z powodem, aby uzupełnić listę faktur. Powód to zrobił i odesłał listę, ale nie we wszystkich przypadkach pamiętał z kim był na spotkaniach. Powód wydawał najmniej ze wszystkich członków zarządu. Zdarzały się miesięczne opóźnienia po stronie powoda w rozliczeniu płatności. Ostatecznie powód został obciążony za wydatki, które nie zostały przez niego opisane.

Dowód: zeznania świadka I. M. (1) k. 424-426, od 01:17:26 do 02:00:00, zeznania świadka J. R. (1) k. 426, od 02:03:00 do 02:22:20, zeznania świadka K. J. k. 484-485a, od 00:09:26 do 00:45:20, zeznania powoda k. 502-504, od 00:20:00 do 01:05:09, zeznania członka zarządu pozwanej A. T. k. 504-505, od 01:06:28 do 01:37:15, zeznania prezesa zarządu W. W. (1) k. 505-506, od 01:38:19 do 02:23:00.

Przewodniczącym RN pozwanej Spółki od jesieni 2013 r. był P. J., pełniąc tę funkcję do 19.02.2016 r. Za jego pracy w R. organ ten nie zajmował się tematem kart płatniczych, ale (...) miała otrzymać sprawozdanie z korzystania z kart służbowych.

Członkiem RN pozwanej przez 30 dni od marca 2016 r., zanim został prezesem zarządu, był W. W. (1). Brał on w posiedzeniu Komisji Audytu, na którym zarząd w osobach W. N. i powoda odpowiadał na pytania dotyczące kwestii zapłaty, złóż w A., funkcjonowania kopalni w Senegal.

Dowód: zeznania świadka P. J. k. 423-424, od 00:48:33 do 01:08:00, zeznania prezesa zarządu pozwanej W. W. k. 505-506, od 01:38:19 do 02:23:00.

Na posiedzeniu w dniu 7 kwietnia 2016 r. Rada Nadzorcza pozwanej Spółki podjęła uchwały o zawnioskowaniu do Walnego Zgromadzenia spółki o udzielenie absolutorium członkom zarządu: K. J. (1) (prezes), W. N., A. P. (1) i powodowi R. K., wobec pozytywnej opinii Rady Nadzorczej z pełnienia funkcji w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 26 czerwca 2015 r. oraz w okresie od 27 czerwca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.

Dowód: uchwały RN z 7.04.2016 nr (...) k. 51, nr (...) k. 53, nr (...) k. 55 i nr (...) k. 57, regulamin RN pozwanej k. 70-80.

W dniu 7 kwietnia 2016 r. Rada Nadzorcza pozwanej odwołała ze składu zarządu K. J., W. N. i A. P. i powołała w ich miejsce W. W. (1) - na stanowisko prezesa zarządu, T. P. i A. R. - na stanowiska wiceprezesów zarządu.

Na posiedzeniu w dniu 30 maja 2016 r. Zarząd pozwanej podjął uchwałę nr (...), w której stwierdził, że opublikowane 11 marca 2016 r. jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki i skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy (...) dotknięte są błędem o charakterze istotnym, którego źródłem jest prezentacja zawyżonej wartości aktywów spółki zależnej (...) S.A. związanych z afrykańskimi złożami fosforytów, a w konsekwencji zawyżonej wartości udziałów w ww. spółce zależnej i należności wobec tej spółki. Załącznik do powyższej uchwały stanowił „Opis błędu zidentyfikowanego w sprawozdaniu skonsolidowanym (...)”. Z kolei w uchwale nr (...) z tego samego dnia, Zarząd Spółki w konsekwencji stwierdzonego istotnego błędu we wcześniej przyjętym i opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2015, postanowił zmienić rekomendację co do podziału zysku netto za rok obrotowy 2015, wnosząc o nieprzeznaczenie zysku do podziału (na dywidendę) między akcjonariuszy i przekazanie całości zysku netto na kapitał zapasowy. Za podjęciem powyższych uchwał głosowali wszyscy czterej członkowie zarządu, w tym powód.

W Raporcie bieżącym nr 29 Zarząd pozwanej poinformował, że w dniu 2 czerwca 2016 r. Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała zmianę rekomendacji Zarządu Spółki w sprawie podziału zysku netto za rok 2015, zastrzegając że ostateczną decyzję podejmie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki.

W raporcie bieżącym nr 33 z 27.06.2016 r. Zarząd Spółki przekazał do publicznej wiadomości, iż w dniu 26 czerwca 2016 r. Spółka otrzymała stanowisko biegłego rewidenta, w którym audytor poinformował, że nie znajduje jak dotąd dostatecznych podstaw do wycofania wcześniej wydanych opinii, zastrzegając że stanowisko to nie ma waloru opinii biegłego rewidenta i jest oparte na przedstawionych mu dokumentach i informacjach.

W Raporcie bieżącym nr 34 z 28.06.2016 r. Zarząd pozwanej, wobec stanowiska biegłego rewidenta, postanowił nie zmieniać sprawozdań (...) za rok 2015, a zagadnienia korekt, odpisów i ewentualnych błędów będą przedmiotem decyzji podejmowanych przy sporządzaniu i przyjmowaniu sprawozdań finansowych kolejnych okresów roku 2016.

Dowód: Raporty bieżące nr 23 k. 87-88 k. 87-88, nr 27 k. 89, nr 28 k. 90, nr 29 k. 91, nr 33 k. 92, nr 34 k. 93, uchwała Zarządu nr (...) k. 239-240 i nr (...) k. 242, „Opis błędu zidentyfikowanego w sprawozdaniu skonsolidowanym oraz jednostkowym (...)” k. 450-454, zeznania prezesa zarządu pozwanej W. W. k. 505-506, od 01:38:19 do 02:23:00.

Rada Nadzorcza pozwanej Spółki uchwałami podjętymi na posiedzeniu 2 czerwca 2016 r. postanowiła zweryfikować swoje wcześniejsze wnioski w sprawie udzielenia absolutorium powodowi R. K., W. N., A. P. i K. J. z pełnienia funkcji członków zarządu Spółki w roku 2015, wnosząc by Walne Zgromadzenie nie udzielało tegoż absolutorium.

(...) podjęła także uchwały: w sprawie weryfikacji wniosków i oceny w zakresie dotyczącym sprawozdań finansowych i z działalności Spółki i Grupy (...) za 2015 r. oraz w sprawie weryfikacji oceny wniosku w sprawie podziału zysku netto za 2015 r. W tej drugiej kwestii RN wskazała, że ujawniony błąd istotny sprawozdania finansowego spółki za 2015 r., jak i sprawozdania skonsolidowanego grupy kapitałowej, ma wpływ na zysk spółki i dlatego (...) zarekomendowała, aby nie przeznaczać zysku do podziału między akcjonariuszy

Wszyscy członkowie Rady obecni na tym posiedzeniu, w tym ówczesny członek Rady A. T., głosowali za podjęciem powyższych uchwał.

Dowód: uchwały RN nr (...) k. 50 i k. 446, nr (...) k. 52, nr (...) k. 54 i nr (...) k. 56; wyciąg z protokołu posiedzenia RN z 2.06.2016 k. 447-449, zeznania członka zarządu A. T. k. 504-505, od 01:06:28 do 01:37:15.

Pismem z 29 czerwca 2016 r. (...) S.A. przedłożył członkom Zarządu Grupy rekomendowane stanowisko w sprawie głosowania na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Grupa (...) S.A.

Na posiedzeniu w dniu 30 czerwca 2016 r. zarząd spółki Grupa (...) S.A. w T. podjął uchwałę nr (...) (...) w przedmiocie udzielenia pełnomocnictwa K. R. do reprezentowania spółki na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Grupa (...) S.A., zwołanym na dzień 30 czerwca 2016 r., oraz do głosowania: „za” uchwałami w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółki za 2015 r., w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki w 2015 r., w sprawie przeznaczenia zysku netto za rok obrotowy 2015 w całości na kapitał zapasowy; „przeciw” uchwałom w sprawie udzielenia absolutorium członkom zarządu z wykonywania przez nich obowiązków w roku obrotowym 2015

W protokole z posiedzenia zarządu Grupy (...) S.A. zapisano, że w wyniku dyskusji wzięto pod uwagę stanowisko zarządu pozwanej Spółki, że korekty błędów wskazanych w raporcie bieżącym nr (...) zostaną wykazane w sprawozdaniach finansowych za przyszłe okresy. W kwestii absolutorium dla członków zarządu Z.C.. (...) z wykonywania przez nich obowiązków w roku 2015, zarząd (...), biorąc pod uwagę stanowisko Rady Nadzorczej Z.C.. (...) z 2 czerwca 2016 r. dotyczące nieudzielenia absolutorium członkom zarządu spółki oraz rekomendację departamentu korporacyjnego nadzoru właścicielskiego o głosowaniu przeciwko projektowi uchwały w sprawie udzielenia absolutorium członkom zarządu za rok 2015, przychylił się do tej ostatniej rekomendacji, poprzez oddanie pięciu głosów „za”, przy jedynym głosie „wstrzymującym się”.

Dowód: stanowisko Departamentu Korporacyjnego (...) z 29.06.2016 k. 438-445, fragment protokołu z posiedzenia zarządu Grupy (...) S.A. z 29.09.2016 k. 436-437, uchwała nr (...) (...) zarządu (...) k. 434-435.

Przed Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem Akcjonariuszy pozwanej Spółki zostało sporządzone sprawozdanie zarządu z działalności spółki za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2015 r. oraz jednostkowe sprawozdanie finansowe za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2015 r., przygotowane zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską. (...) spółka z o.o. w W. - sporządził opinię i raport, zgodnie z którymi sprawozdania odpowiadają prawu.

Niesporne.

W dniu 30 czerwca 2016 r. przed notariuszem M. H., w siedzibie Spółki odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Grupa (...) S.A. z siedzibą w P..

Na Walnym Zgromadzeniu na 75.000.000 akcji uczestniczyło ośmiu akcjonariuszy reprezentujących 71.540.353 akcje, w tym: Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w W. (6.607.966 akcji), Grupa (...) S.A. w T. (49.500.000 akcji), K. J. (1) (10 akcji), W. N. (10 akcji), Otwarty Fundusz Emerytalny (...) (11.673.000 akcji), M. P. (10 akcji), A. S. (1) (1 akcja), Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa (3.759.356 akcji). Na każdą akcję przypadał jeden głos. W protokole sporządzonym w formie aktu notarialnego (Rep. A nr (...)) zaprotokołowano, że w zgromadzeniu nie bierze udziału biegły rewident, który został skutecznie powiadomiony, lecz nie jest znana przyczyna jego nieobecności.

Na początku Walnego Zgromadzenia między uczestnikami zawiązała się dyskusja co do udziału mediów w Walnym Zgromadzeniu, Przewodniczący Walnego Zgromadzenia K. R. wyraził wątpliwość co do potrzeby ich uczestniczenia bowiem informacje, o których będzie mowa mogą mieć walor informacji poufnych czy też zastrzeżonych i zaproponował podjęcie uchwały porządkowej w tej kwestii. Akcjonariusz A. S. (1) zgłosił zastrzeżenie co do potrzeby głosowania tej uchwały z uwagi na § 5 regulaminu Walnego Zgromadzenia, który stanowi, że na Walnych Zgromadzeniach mogą być obecni przedstawiciele mediów. Ostatecznie Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr 2 w sprawie wykluczenia udziału mediów, za którą oddano 49.500.000 głosów, 1 przeciw oraz 22.040.322 wstrzymujące się. A. S. (1) oświadczył zaś, że zgłasza sprzeciw co do tej uchwały.

W dalszej części Walnego Zgromadzenia nie uczestniczył nikt poza przewodniczącym, akcjonariuszami (ewentualnie ich pełnomocnikami), obecnym prezesem zarządu, przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej, główną księgową Z.C.. (...) oraz protokolującym notariuszem. Uchwałą nr 3 przyjęto porządek obrad Walnego Zgromadzenia, który obejmował m.in. w pkt. 5 rozpatrzenie sprawozdania zarządu z działalności Z.C.. (...) w roku obrotowym 2015, jednostkowego sprawozdania finansowego spółki za rok obrotowy 2015 oraz wniosku zarządu w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2015; w pkt. 6 rozpoznanie sprawozdań Rady Nadzorczej Z.C.. (...), w tym dotyczących: oceny jednostkowego sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2015, sprawozdania zarządu z działalności spółki w roku obrotowym 2015, wniosku zarządu dotyczącego podziału zysku, oceny sposobu wypełniania przez spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego przyjętych przez spółkę za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r., działalności Rady Nadzorczej, oceny sytuacji Z.C.. (...) w 2015 r. z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego, czy oceny racjonalności prowadzonej przez Z. C.. (...) działalności sponsoringowej, charytatywnej, lub innej o zbliżonym charakterze; w pkt. 7 podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdań zarządu z działalności Z.C.. (...) w roku obrotowym 2015; w pkt. 8 podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia jednostkowego sprawozdania finansowego spółki za rok obrotowy 2015; w pkt. 9 podjęcie uchwały w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy 2015; w pkt. 10 rozpoznanie sprawozdania zarządu z działalności Grupy (...) S.A.” w roku obrotowym 2015 oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy (...) za rok obrotowy 2015; w pkt. 11 rozpoznanie sprawozdania Rady Nadzorczej z oceny skonsolidowanego sprawozdania Grupy (...); w pkt. 12 podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności Grupy (...) za rok obrotowy 2015; w pkt. 13 podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy (...) za rok obrotowy 2015; w pkt. 14 podjęcie uchwał w sprawie udzielenia członkom zarządu Z.C.. (...) absolutorium z wykonania przez nich obowiązków w roku 2015; w pkt. 15 podjęcie uchwał w sprawie udzielenia członkom Rady Nadzorczej absolutorium z wykonania przez nich obowiązków w roku 2015.

Następnie przystąpiono do realizacji punktu 5, 6 i 7 porządku obrad. Po zabraniu głosu przez prezesa zarządu W. N. zadał m.in. pytanie dotyczące tego, że w uchwale Rady Nadzorczej nr (...) z 2 czerwca 2016 r. w sprawie weryfikacji wniosków i oceny w zakresie dotyczącym sprawozdań finansowych i działalności spółki i Grupy (...) z 2015 r. stwierdzono, że wskutek ujawnienia błędu istotnego sprawozdania finansowego spółki za 2015 r. Rada Nadzorcza uznaje za uzasadnione uznanie tych sprawozdań za obarczone błędem i zmienia swoją rekomendację zgodnie z § 1 ust. 2 tej uchwały. Uzyskał przy tym odpowiedź, że obowiązuje rekomendacja z 7 kwietnia 2016 r. i Rada Nadzorcza nie zmienia rekomendacji o przeznaczeniu zysku netto na kapitał zapasowy.

Uchwałą nr 5 Walne Zgromadzenie postanowiło jednogłośnie zatwierdzić sprawozdanie zarządu z działalności Z.C.. (...) za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2015 r. Podobnie jednogłośnie uchwałą nr 6 postanowiło zatwierdzić jednostkowe sprawozdanie finansowe Z.C.. (...) za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2015 r. obejmujące jednostkowy rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r., wykazujący zysk netto w kwocie 168.788.000 zł oraz zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem w kwocie 168.094.000 zł, jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 r., które po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 2.012.843.000 zł, jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r., wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 126.094.000 zł, jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. wykazujące przepływy pieniężne netto, razem w kwocie 25.296.000 zł, informację dodatkową do jednostkowego sprawozdania finansowego, obejmującą opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości i noty objaśniające.

Z kolei uchwałą nr 7 Walne Zgromadzenie postanowiło (przy 67.780.966 głosach „za” i 3.759.387 głosach „przeciw”) po zapoznaniu się z opinią Rady Nadzorczej w sprawie proponowanego przez zarząd podziału zysku osiągniętego w roku obrotowym 2015 o nieprzeznaczeniu zysku do podziału na dywidendę między akcjonariuszy i przekazaniu zysku za rok obrotowy 2015 w całości na kapitał zapasowy. A. S. (1), W. N., K. J. (1) i A. P. (1) jako pełnomocnik M. P. oświadczyli, że zgłaszają sprzeciwy.

Następnie Walne Zgromadzenie przeszło do realizacji punktów 10 i 11 porządku obrad i podjęło jednogłośnie uchwałę nr 8, którą po rozpatrzeniu i zapoznaniu się z opinią Rady Nadzorczej postanowiło zatwierdzić sprawozdanie zarządu z działalności Grupy (...) S.A. za okres 12 miesięcy kończący się 12 grudnia 2015 r., a także uchwałą nr 9 postanowiło zatwierdzić skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy (...) za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2015 r. obejmujące skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. wykazujący zysk netto w kwocie 164.789.000 zł oraz zyski i straty oraz inne całkowite dochody ogółem w kwocie 162.674.000 zł, skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 r., które po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 2.184.704.000 zł, skonsolidowane sprawozdani ze zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 120.674.000 zł, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. wykazujące przepływy pieniężne netto, razem w kwocie 40.391.000 zł, informację dodatkową do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, obejmującą opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości i noty objaśniające.

Dalej Walne Zgromadzenie przeszło do realizacji punktu 14 porządku obrad. W. N. zapytał Radę Nadzorczą, czy w związku z tym, że rekomendacja co do zatwierdzenia sprawozdania zarządu była pozytywna, to czy (...) zmieniła rekomendację co do nieudzielenia absolutorium i uzyskał odpowiedź od A. T., że nie z uwagi na to, że prowadzonych jest nadal kilka kontroli i istnieje wiedza o wynikach niektórych z nich. Następnie A. S. (1) zapytał zarząd jakie kontrole są prowadzone w spółce za rok 2015 i kiedy można spodziewać się ich upublicznienia, zaś prezes zarządu odpowiedział, że kontrole są prowadzone, a o wynikach podmioty zewnętrzne i akcjonariusze zostaną powiadomieni zgodnie z przepisami prawa. A. S. zapytał też, czy są gotowe jakiegokolwiek raporty, które uzasadniają nieudzielenie absolutorium, zaś prezes zarządu odparł, że udzieli odpowiedzi na piśmie zgodnie z art. 428 § 2 k.s.h.

Następnie przewodniczący poddał pod głosowanie uchwałę nr 10 w sprawie udzielenia absolutorium członkowi zarządu K. J. (1) ze sprawowania funkcji w 2015 r.

W głosowaniu tajnym na 71.540.343 głosy „za” oddano 21 głosów, „przeciw” – 49.500.000 głosów, a wstrzymały się 22.040.322 głosy. Przewodniczący stwierdził, że akcjonariusz K. J. nie brał udziału w głosowaniu nad uchwałą oraz, że uchwała nie została podjęta. A. S., W. N., K. J. i A. P. oświadczyli, że zgłaszają sprzeciw.

Przewodniczący w dalszej kolejności poddał pod głosowanie uchwałę nr 11 w przedmiocie udzielenia absolutorium ze sprawowania funkcji członka zarządu w roku 2015 powodowi R. K. o treści, „Udziela się Panu R. K. absolutorium z wykonania obowiązków Wiceprezesa Zarządu spółki Grupa (...) S.A. VI wspólnej kadencji w okresie od 01 stycznia 2015 r. do 26 czerwca 2015 r. oraz wykonania obowiązków Wiceprezesa Zarządu spółki Grupa (...) S.A. VII wspólnej kadencji w okresie od 27 czerwca do 31 grudnia 2015 r.”

W głosowaniu tajnym nad powyższą uchwałą oddano ważnych głosów 71.540.343, w tym „za” - 31 głosów, „przeciw” – 49.500.000, „wstrzymujących się” 22.040.322. Przewodniczący (...) stwierdził, że uchwała nie została podjęta. Akcjonariusz A. S. oświadczył, że zgłasza sprzeciw.

Następnie pod głosowanie poddano uchwały nr 12 w sprawie udzielenia absolutorium z pełnienia funkcji członka zarządu W. N. w 2015 r. i nr 13 w sprawie udzielenia absolutorium z pełnienia funkcji członka zarządu A. P. (1), obie o treści analogicznej jak w przypadku uchwał dwóch wcześniejszych. Z uwagi na nie osiągnięcie wymaganej liczby głosów „za” Przewodniczący stwierdził, że uchwały nr 12 i 13 nie zostały podjęte. Sprzeciw po głosowaniu nad uchwałą nr 12 zgłosili K. J., A. P. i A. S., a do uchwały nr 13 - A. S., W. N. i K. J..

Następnie z uwagi na brak wymaganej większości głosów nie zostały podjęte uchwały nr 14, 15, 16, 17, 18, 19 i nr 20 w przedmiocie udzielenia absolutorium z a rok 2015 członkom Rady Nadzorczej. Uchwałami nr 21, 22, 23, 24, 25 i nr 26 powołano członków Rady Nadzorczej na VII wspólną kadencję. Na tym porządek obrad Walnego Zgromadzenia został wyczerpany.

Dowód: protokół Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy pozwanej z 30.06.2016 k. 188-218, regulamin Walnego Zgromadzenia pozwanej k. 81-86

W Raporcie bieżącym nr 36 z 1 lipca 2016 r. Zarząd pozwanej Spółki przekazał treść uchwał podjętych na (...) 30 czerwca 2016 r. oraz poinformował o zgłoszonych przez akcjonariuszy sprzeciwach, w tym sprzeciwie jednego akcjonariusza dotyczącym poddanej pod głosowanie, jednak nie podjętej uchwały nr 11 w sprawie udzielenia absolutorium powodowi.

Z kolei w Raporcie bieżącym nr 40 z 13 lipca 2016 r. Zarząd pozwanej przekazał odpowiedzi na pytania akcjonariuszy zadane Zarządowi podczas (...) w dniu 30 czerwca 2016 r.

Natomiast w Raporcie bieżącym nr 42 z 22 lipca 2016 r. Zarząd pozwanej wskazał, że podjął decyzję o utworzeniu odpisu aktualizacyjnego wartość należności od spółki zależnej (...) S.A. z siedzibą w D. na kwotę 10,5 mln euro, w pełnej wysokości wg wyceny na 30.06.2016 r.

Kwestii odpisów dokonanych przez ww. spółkę poświęcony był Raport bieżący nr 49 z 12.10.2016 r.

Dowód: Raporty bieżące nr 36 k. 94 i nr 40 k. 95, nr 42 k. 242, nr 49 k. 243.

W dniu 8 sierpnia 2016 r. pozwana Spółka wystawiła powodowi notę obciążeniową na kwotę 88.221,79 zł. W nocie wskazano, że powód został poinformowany, że należy opisać wydatki: w zakresie usług gastronomicznych poprzez wskazanie celu oraz kontrahenta, w którym odbyło się spotkanie, w zakresie upominków - poprzez wskazanie celu oraz kontrahenta, któremu wręczono upominek. Ze względu na brak jednoznacznego potwierdzenia służbowego charakteru wydatków wymienionych w załącznikach do noty, pozwana obciążyła powoda ww. kwotą, której zapłaty zażądała w terminie 14 dni od otrzymania noty.

Pismem z 16 września 2016 r. powód wezwał pozwaną Spółkę do zapłaty kwoty 100.800 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 30.07.2016 r. tytułem należnej powodowi premii rocznej w związku ze sprawowaniem funkcji członka zarządu w roku 2015. Termin zapłaty powód określił do dnia 26.09.2016 r. Wezwanie to wpłynęło do pozwanej w dniu 20.09.2016 r.

Pozwana Spółka potrąciła należną od powoda kwotę z tytułu używania kart służbowych z jego wierzytelnościami do Spółki

Dowód: nota obciążeniowa z 8.08.2016 r. wraz z wykazem transakcji k. 244-248, przedsądowe wezwanie do zapłaty z 16.09.2016 k. 238, zeznania powoda k. 502-504, od 00:20:00 do 01:05:09.

Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Grupa (...) S.A. w dniu 3 lipca 2017 r., podjęta została m.in. uchwała nr 35 w przedmiocie wyrażenia zgody na dochodzenie w stosunku do powoda R. K. roszczeń o naprawienie szkód wyrządzonych przez niego Spółce przy sprawowaniu zarządu.

Dowód: uchwała (...) nr 35 z 3.07.2017 r. k. 482.

Powód został odwołany z funkcji wiceprezesa zarządu pozwanej w listopadzie 2016 r. W dniu 26 lipca 2017 r. do rejestru KRS dokonano wpisu o wykreśleniu powoda jako członka zarządu.

Niesporne, a nadto dowód: strona z Monitora Sądowego i Gospodarczego (...) k. 497, zeznania powoda k. 502-504, od 00:20:00 do 01:05:09.

W dniach 26 kwietnia 2017 r. Zarząd pozwanej Spółki przedstawił sprawozdanie zarządu z działalności spółki za okres 12 miesięcy kończących się 31 grudnia 2016 r. oraz jednostkowe sprawozdanie finansowe za okres 12 miesięcy kończących się 31 grudnia 2016 r., przygotowane zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

(...) sp. z o.o. w W. - sporządził opinię i raport, zgodnie z którymi sprawozdania są zgodne z ustawą o rachunkowości.

Dowód: jednostkowe sprawozdanie finansowe Zarządu Grupa (...) S.A. za okres 12 miesięcy kończących się 31.12.2016 r. k. 305-358; skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 12 miesięcy kończących się 31.12.2016 r. k. 359-414, Opinia niezależnego biegłego rewidenta za rok obrotowy 2016 k. 303-304.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w postaci sformułowanej w pozwie i rozszerzone o żądanie ewentualne zgłoszone na wypadek nieuwzględnienia żądań określonych w punktach 1. i 2. (vide pismo powoda z 6.03.2017 r., k. 269), okazało się w całości nieuzasadnione.

Przechodząc w pierwszej kolejności do roszczenia sformułowanego w punkcie 3. petitum pozwu, a więc żądania stwierdzenia nieważności uchwały nr 11 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy pozwanej, ewentualnie uchylenia tej uchwały, tj. roszczeń opartych o przepisy art. 425 § 1 k.s.h. i art. 422 § 1 k.s.h., Sąd uznał, że trafny okazał się zarzut pozwanej braku legitymacji czynnej powoda w tym zakresie. O ile bowiem w dacie wytoczenia powództwa (29.07.2016 r.) powód pozostawał członkiem zarządu pozwanej Spółki, o tyle nie był już nim w dacie wyrokowania (art. 316 § 1 k.p.c.), gdyż został odwołany z tej funkcji decyzją Rady Nadzorczej z 14 listopada 2016 r. (niesporne). Powód nie jest akcjonariuszem pozwanej, a zatem swoją legitymację do zaskarżenia spornej uchwały wywodził z faktu bycia członkiem zarządu (art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h.). Jednakże za utrwalony w judykaturze (vide m.in. uchwała składu 7 sędziów SN, zasada prawna z 1 marca 2007 r., III CZP 94/06, LEX nr 231007) uznać należy pogląd, że osobie odwołanej ze składu organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie przysługuje legitymacja do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą (art. 251 § 1 w zw. z art. 250 pkt 1 k.s.h.). Przytoczona zasada prawna oparta została o regulacje dotyczące spółki z o.o., ale w orzeczeniu z 11 stycznia 2008 r. (V CSK 363/07), OSNC-ZD 2008/4/101) Sąd Najwyższy podtrzymał wyrażony w uchwale pogląd, wyraźnie stwierdzając, że odwołanemu członkowi zarządu spółki akcyjnej nie przysługuje prawo do wystąpienia z powództwem o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia odmawiającej udzielenia absolutorium.

Ponadto omawiane zagadnienie było przedmiotem skargi konstytucyjnej i Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 2 czerwca 2009 r. (SK 31/08) orzekł, że art. 422 § 2 pkt 1 w zw. z art. 422 § 1 k.s.h. w zakresie pozbawiającym odwołanego członka zarządu spółki akcyjnej legitymacji do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia o nieudzieleniu mu absolutorium z wykonania przez niego obowiązków, jest zgodny z art. 32, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP oraz nie jest niezgodny z art. 47 Konstytucji.

Jak wskazano w uzasadnieniu ww. zasady prawnej dopóki nieważność uchwały wspólników nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądowym, dopóty nikt nie może się powoływać na nią jako „środek ataku”; pozostaje jedynie możliwość podniesienia tej okoliczności jako zarzutu. Do chwili stwierdzenia prawomocnym wyrokiem nieważności uchwały pozbawiającej członkostwa w organie spółki sąd musi przyjąć, że osoba odwołana nie jest członkiem organu, a w konsekwencji nie ma legitymacji czynnej do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników, nawet wówczas, gdy przedmiotem żądania pozwu jest uchwała o jego odwołaniu.

W realiach tej sprawy bezspornym jest odwołanie powoda z zarządu pozwanej przez Radę Nadzorczą w listopadzie 2016 r. i wykreślenie go z rejestru przedsiębiorców KRS pozwanej Spółki w dniu 26 lipca 2017 r. Sąd nie powziął też żadnej wiedzy na temat nieważności decyzji RN z 14.11.2016 r., a zatem powód utracił legitymację do popierania powództwa w części określonej w punkcie 3. pozwu, co skutkowało oddaleniem powództwa w tej części. Przy czym należy podkreślić, że wobec niekonsekwentnego stanowiska powoda, który już w pozwie stwierdził, że uchwała nr 11 o udzieleniu mu absolutorium nie została podjęta (str. 7 pozwu), a mimo to do końca popierał żądanie zawarte w punkcie 3. petitum pozwu, roszczenie o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie uchwały byłoby niezasadne ze względu na brak legitymacji czynnej po stronie powodowej również odnośnie uchwały tzw. negatywnej.

Przechodząc do oceny zasadności żądania zawartego w punkcie 1. pozwu, a więc nakazania pozwanej złożenia oświadczenia określonej treści, które to roszczenie powód oparł na twierdzeniu, że brak udzielenia mu na (...) w dniu 30 czerwca 2016 r. absolutorium naruszyło jego dobra osobiste, sprecyzowane później jako „cześć”, należy na wstępie zbadać czy w ogóle dobra osobiste powoda mogły zostać naruszone poprzez to, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy pozwanej spółki nie podjęło z uwagi na niewystarczającą ilość głosów „za” uchwały o udzieleniu absolutorium powodowi R. K., a jednocześnie organ ten nie podjął uchwały o nieudzieleniu im absolutorium, w istocie nie podejmując co do tego do chwili wyrokowania w tej sprawie ostatecznej decyzji ani pozytywnej ani negatywnej.

Sąd zaznacza przy tym, że poniższe rozważania pozostają aktualne nie tylko na tle żądania zgłoszonego na pierwszym miejscu, ale także na tle żądania zgłoszonego jako ewentualne, opartego o art. 189 k.p.c. (o czym będzie mowa dalej).

Odnosząc się do pojęcia dobra osobistego, którego ochrony domaga się powód, tj. czci, Sąd zauważa, że w pozwie kwestia ta została potraktowana bardzo oględnie, gdyż wskazane zostało, że „Powód uważa, że uchwała w której nie udzielono mu absolutorium narusza jego dobra osobiste takie jak część i dobre imię (...)”, bez wyraźnego omówienia tych pojęć. Natomiast w dalszym toku procesu, czego wyrazem jest roszczenie ewentualne o ustalenie, powód skupił się na zagadnieniu naruszenia jego dobra osobistego w postaci czci.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Wskazany katalog dóbr osobistych podlegających ochronie ma charakter przykładowy, a co za tym idzie również inne – nie wymienione w nim – dobra osobiste podlegają ochronie prawnej. Jednakże „cześć” należy do dóbr osobistych wymienionych w tym przepisie, zaś „dobre imię” w doktrynie i orzecznictwie określane jest jako zewnętrzny aspekt czci (podczas gdy aspektem wewnętrznym jest „godność osobista”). „Dobre imię” obejmuje dobrą opinię innych ludzi, czy też szacunek, jakim obdarza daną osobę otoczenie, zaś „godność osobista” obejmuje wyobrażenie człowieka o własnej wartości oraz oczekiwanie szacunku ze strony innych ludzi (por. wyrok SN z 8 maja 2014 r., V CSK 361/13, L.). Naruszenie czci zewnętrznej ma miejsce w przypadku przypisania innej osobie postępowania lub właściwości, które mogą wpłynąć negatywnie na ocenę tej osoby przez innych – z naruszeniem czci zewnętrznej (zniesławieniem) mamy zatem do czynienia w przypadku, gdy wypowiedź naruszająca cześć dotrze do innych osób (przynajmniej jednej) niż tylko osoba zniesławiana. Naruszenie czci wewnętrznej (znieważenie) ma natomiast miejsce w przypadku, gdy dokonane zostało w obecności osoby, której wypowiedź dotyczy, ale także w sytuacji, gdy wypowiedź zniesławiająca miała miejsce w okolicznościach wskazujących, że zniesławiający powinien liczyć się z możliwością, iż treść tej wypowiedzi dotrze do osoby, której dotyczy. Naruszenie czci wewnętrznej będzie miało miejsce także w przypadku, gdy znieważający nie chciał, aby treść jego wypowiedzi dotarła do osoby, której dotyczy, ale ze względu na okoliczności, w jakich wypowiedź ta została dokonana, powinien liczyć się z taką ewentualnością (por. P. Sobolewski, komentarz do art. 23 k.c. w: red. K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2017). Ochrona czci (dobrego imienia) obejmuje przy tym wszystkie dziedziny życia – życie osobiste, zawodowe i społeczne; naruszeniem czci może być zatem zniesławiająca wypowiedź dotycząca tak życia rodzinnego, jak aktywności zawodowej lub gospodarczej (wyrok SN z 29 października 1971 r., II CR 455/71, OSNCP z 1972 r., Nr 4, poz. 77).

Ochrona czci jako dobra osobistego nie oznacza jednocześnie zakazu krytyki, albowiem nikt nie może wymagać od innych wyłącznie afirmacji swojej osoby i postępowania – w szczególności, choć nie tylko, osoby wykonujące zawód publicznego zaufania nie mogą, powołując się na ochronę czci jako dobra osobistego, żądać od innych milczenia i powstrzymania się od wyrażania krytycznych ocen (wyrok SN z 18 stycznia 2013 r., IV CSK 270/12, OSNC 2013/7-8/94). Rzetelna i rzeczowa krytyka, której celem nie jest wyłącznie dokuczenie innej osobie, jest bowiem co do zasady działaniem pożytecznym i społecznie pożądanym (patrz wyrok SN z 19 września 1968 r., II CR 291/68, OSNCP 1969/11/200; wyrok SN z 22 stycznia 2014 r., III CSK 123/13, L.). Co do zasady bezprawność wyłącza także prawdziwość wypowiedzi (por. P. Sobolewski, komentarz do art. 23 k.c. w: red. K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2017).

Co do ewentualnego naruszenia czci czy też dobrego imienia członka zarządu poprzez podjęcie uchwały o nieudzieleniu absolutorium ze sprawowania funkcji przez Walne Zgromadzenie (względnie Zgromadzenie Wspólników) w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że uchwała taka może naruszać wskazane dobro osobiste poprzez podważenie w opinii publicznej zaufania do jego kwalifikacji menadżerskich (vide wyrok SN z 15 grudnia 2005 r., II CSK 19/05, L.; wyrok SN z 19 października 2012 r., V CSK 439/11, LEX; wyrok TK z 2 czerwca 2009 r., SK 31/08, OTK-A 2009/6/83). Także doktryna dopuszcza możliwość naruszenia dobra osobistego w postaci dobrego imienia członka zarządu spółki poprzez podjęcie uchwały o nieudzieleniu absolutorium (negatywne skwitowanie jego działalności), jeżeli uchwała ta została podjęta dyskrejonalnie, z pominięciem oczywistych faktów lub wbrew takim faktom, wynikającym z dokumentów rocznych, a nadto towarzyszy jej niekoherentne uzasadnienie (patrz K. Bilewska, Naruszenie dóbr osobistych w uchwale walnego zgromadzenia dotyczącej absolutorium, *Palestra* 2006/7-8/s. 285 i nast.; W. Popiołek, komentarz do art. 395 k.s.h. w: red. J. Strzępka, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2015).

Przy czym Sąd akcentuje, że wskazane poglądy orzecznictwa i doktryny zostały sformułowane nie na tle stanu faktycznego, jakim jest niepodjęcie ani uchwały o udzieleniu absolutorium, ani uchwały o nieudzieleniu absolutorium (a zatem sytuacji braku ostatecznej decyzji w przedmiocie absolutorium), lecz na tle całkiem innej sytuacji faktycznej, a mianowicie podjęcia uchwały o nieudzieleniu absolutorium (a zatem sytuacji, w której ostatecznie walne zgromadzenie skwitowało negatywnie działalność członka zarządu w roku objętym uchwałą - takie zdarzenie nie miało jednak miejsca w rozpoznawanej sprawie). Trzeba pamiętać, że niepodjęcie uchwały o udzieleniu absolutorium nie jest tożsame z podjęciem uchwały o nieudzieleniu absolutorium. Przepisy k.s.h. nie dają możliwości konstruowania występowania tzw. uchwał negatywnych jako skutku nieuchwalenia uchwały. Uchwałę niepodjętą z tej przyczyny, że nie uzyskała wymaganej większości głosów, należy uznać za brak uchwały jako czynności prawnej i nie można wywodzić skutków prawnych z faktu nieuzyskania wymaganej większości dla podjęcia poddanej pod głosowanie uchwały, ponad ten właśnie fakt – niepodjęcia uchwały. Akcjonariusze wyrażają swoją wolę oddając głos „za”, „przeciw” lub „wstrzymujący się”, odnosząc go tym samym do konkretnej treści projektu uchwały. Nadużyciem w takiej sytuacji byłoby uznanie, że głos oddany „przeciw” uchwale, która w konsekwencji nie została podjęta, będzie równocześnie traktowany jako głos „za” przyjęciem treści przeciwnej do poddanej pod głosowanie. N. uchwały powoduje, że dotychczasowy stan prawny pozostaje bez zmiany (por. Popiołek, komentarz do art. 395 k.s.h. w: red. J. Strzępka, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2015, Legalis). Zaznaczyć wreszcie trzeba, że w przypadku uchwały w przedmiocie absolutorium art. 414 k.s.h. wymaga uzyskania – o ile statut nie stanowi inaczej – bezwzględnej większości głosów, a zatem większości 50% i jednego głosu spośród wszystkich głosów oddanych (głosów „za” musi być zatem więcej niż łącznie głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”). Tym samym uchwała nie zostanie podjęta także w przypadku, gdy większość głosów akcjonariuszy „wstrzyma się” nie wyrażając ani pozytywnego ani negatywnego stanowiska w stosunku do poddanej pod głosowanie treści uchwały (patrz A. Krysik, komentarz do art. 414 k.s.h. w: red. Z. Jara, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2017, Legalis).

Należy wreszcie wskazać na charakter samej instytucji udzielenia absolutorium, w przypadku której ustawodawca nie ustanowił definicji legalnej. W doktrynie i orzecznictwie na tle zawartych w k.s.h. przepisów dotyczących absolutorium wskazuje się jednak, że absolutorium stanowi podstawowy i doniosły praktycznie instrument oceny pracy członków zarządu, rady nadzorczej oraz komisji rewizyjnej przez akcjonariuszy spółki (por. M. Romanowski, *Absolutorium w spółce kapitałowej*, PPH z 2002 r., nr 1, str. 21). Ponadto absolutorium powinno być udzielane każdemu z członków organu oddzielnie i powinno kwitować działalność każdego z nich z osobna (por. M. Bieniak, w: M. Bieniak i in., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2011, str. 1197, nb. 5). Brak jest przy tym ustawowego zakazu udzielenia absolutorium w sposób zróżnicowany w stosunku do określonej kategorii spraw. Konieczne jest jednak poddanie ocenie całości działalności członka organu, z tym że ocena ta może się różnić w poszczególnych kategoriach spraw.

Opisując instytucję absolutorium nie można też zapominać, że uchwała w przedmiocie absolutorium dla danej osoby odnosi skutki w relacji spółka – członek organu tak w sferze stosunków wewnętrznych spółki (np. zasadność odwołania czy rezygnacji z pełnionej funkcji); jak i w sferze stosunków wewnętrznych spółki (np. wystąpienie z powództwem odszkodowawczym przeciwko członkowi zarządu, któremu odmówiono udzielenia absolutorium), i stanowić może o braku zaufania do danej osoby, jak również ocenę sposobu sprawowania funkcji. Wreszcie walne

zgromadzenie podejmuje uchwałę w przedmiocie absolutorium wprost, tj. poprzez jego wyraźne udzielenie albo nieudzielenie. Odmówienie absolutorium o ile uzasadniałoby odwołanie danej osoby z pełnionej funkcji, to nie jest to jednak konieczna konsekwencja nieudzielenia absolutorium (por. J. Szwaja, w: Sołtysiński, Szajkowski, Szumański, Szwaja, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. 3, Warszawa 2013, str. 928). W pozostałym zakresie doktryna i orzecznictwo nie są zgodne co do charakteru udzielenia absolutorium. Według części skwitowanie udzielone przez walne zgromadzenie zwalnia członków organów spółki akcyjnej z odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce (por. J. Szwaja, w: Sołtysiński, Szajkowski, Szumański, Szwaja, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. 3, Warszawa 2013, str. 927; A. Kidyba, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. 2, Warszawa 2013, str. 582). Wedle innego poglądu, udzielenie członkowi organu absolutorium uprawnia go do skutecznego powoływania się na udzielone „skwitowanie” jego działalności, w czasie gdy był członkiem organu. W pewnym uproszczeniu można stwierdzić, że udzielenie absolutorium jest tożsame z uznaniem prawidłowości działań podejmowanych przez członka organu w czasie jego pracy w spółce – oczywiście tylko w zakresie, o którym zgromadzenie wiedziało. Uznać należy, że udzielenie absolutorium skutkuje domniemaniem braku winy członka organu w zakresie, który jest przez spółkę (zgromadzenie) aprobowany. Nie dotyczy to działań lub zaniechań członka organu, o których spółka (zgromadzenie) nie wiedziała (np. wyszły na jaw już po udzieleniu absolutorium).

Jak już wskazano, nieudzielenie absolutorium nie oznacza automatycznego odwołania z funkcji członka zarządu, względnie rady nadzorczej (komisji rewizyjnej) ani też wypełnienia się przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej (por. P. Błaszczyk, Znaczenie prawne absolutorium w świetle odpowiedzialności cywilnej członków organów spółek kapitałowych, PPH z 2009 r. Nr 3, str. 22-31; wyrok SN z 13 lutego 2004 r., II CK 438/02). Decyzja o nieudzieleniu absolutorium nie stanowi też sama przez się decyzji o kierowaniu roszczeń przeciwko danej osobie. Zgodnie bowiem z art. 393 pkt 2 k.s.h., wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawarciu spółki lub sprawowaniu zarządu lub nadzoru wymagają uchwały walnego zgromadzenia (nota bene taka uchwała została podjęta wobec powoda w dniu 3 lipca 2017 r.). Dla dochodzenia roszczeń od członka organu konieczne jest zatem podjęcie stosownej uchwały przez zgromadzenie, w której zostanie wyrażona wola wniesienia przez spółkę powództwa odszkodowawczego wobec konkretnej osoby. Uchwała ta może zapaść zarówno na zwyczajnym walnym zgromadzeniu rozpatrującym kwestie udzielenia absolutorium, jak i w późniejszym terminie. Przepisy k.s.h. nie zawierają zresztą normy nakazującej dochodzenie roszczeń od członków organów w przypadku odmowy udzielenia im absolutorium (por. P. Błaszczyk, Znaczenie prawne absolutorium w świetle odpowiedzialności cywilnej członków organów spółek kapitałowych, PPH z 2009 r. Nr 3, str. 22-31; B. Popielarski, Zwolnienie członków zarządu z odpowiedzialności wobec spółki, PPH z 2001 r., Nr 6). Przyczyny odmowy udzielenia absolutorium nie muszą wiązać się z postawieniem członkowi organu zarzutów działania na jej szkodę, naruszenia przepisów prawa lub postanowień statutu czy niedołożenia staranności wymaganej w obrocie profesjonalnym. Przyczyną odmowy udzielenia absolutorium mogą być bowiem niezadowolające wyniki finansowe spółki, nietrafiona prognoza popytu na usługi lub produkty oferowane przez spółkę, brak „elastyczności” w dostosowywaniu się do zmieniających się warunków rynkowych, w których działa spółka, uchybienia obowiązkom informacyjnym, nieinformowanie w odpowiednim czasie rady nadzorczej o niekorzystnych zdarzeniach mających wpływ na wartość spółki, czy inne jeszcze okoliczności oceniane negatywnie przez akcjonariuszy. W ocenie akcjonariuszy takie zarzuty nie muszą być wystarczającą przesłanką do odwołania członka organu spółki lub postawienia mu zarzutu działania na jej szkodę, ale wystarczające by powstrzymać się od głosowania „za” uchwałą o udzieleniu absolutorium (por. M. Romanowski, Absolutorium w spółce kapitałowej, PPH z 2002 r. Nr 1).

Należy wreszcie wspomnieć, że decyzja w przedmiocie absolutorium uwarunkowana jest od subiektywnej oceny, jaką na podstawie dostępnych mu danych buduje w sobie każdy z akcjonariuszy głosujących na walnym zgromadzeniu (por. wyrok SA w Szczecinie z 6 lutego 2014 r., I ACa 719/13).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, że samo powstrzymanie się przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie pozwanej Spółki od udzielenia absolutorium za rok 2015 powodowi jako członkowi jej zarządu (a więc brak uchwały) nie narusza jeszcze jego dóbr osobistych (czci), zaś do ewentualnego naruszenia mogłoby dojść dopiero gdyby niezasadnie podjęło uchwałę o nieudzieleniu absolutorium, która stanowiłaby wyraz negatywnej oceny

działalności R. K.. Niepodjęcie ani uchwały o udzieleniu absolutorium (będącej wyrazem pozytywnej opinii spółki), ani uchwały o nieudzieleniu absolutorium stanowi zatem stanowisko niejako pośrednie – neutralne, wobec czego samo przez się nie może naruszać dóbr osobistych powoda.

Powód stał jednak na stanowisku, że z punktu widzenia naruszenia jego dóbr osobistych bez znaczenia jest, czy doszło do niepodjęcia uchwały o udzieleniu absolutorium (co miało miejsce w tej sprawie), czy też podjęto uchwałę o nieudzieleniu absolutorium (co do dnia zamknięcia rozprawy nie wydarzyło się), ponieważ według powoda te dwa stany faktyczne niosą w sobie identyczny dla opinii publicznej odbiór, sprowadzający się do informacji, że dana osoba nie dostała absolutorium. W ocenie Sądu stanowisko to opatrzenie zrównuje te dwa stany rzeczy, opiera się bowiem na niesłusznym założeniu, że takie same skutki dla podmiotu potencjalnie naruszającego dobra osobista ma stan rzeczy, w którym dobra te zostały przez określony podmiot naruszone a opinia publiczna prawidłowo o tym naruszeniu poinformowana, jak i stan rzeczy, w którym do naruszenia dobra osobistego wprawdzie nie doszło, ale opinia publiczna została o tym stanie rzeczy mylnie czy też nieściśle poinformowana w sposób, który wskazuje na (niewystępujące w rzeczywistości) naruszenie dobra osobistego.

Biorąc pod uwagę prezentowane przez powoda w toku procesu stanowisko wskazać więc trzeba, że do ewentualnego naruszenia jego dóbr osobistych z uwagi na niepodjęcie uchwały o udzieleniu absolutorium (brak takiej uchwały) mogło dojść dopiero w wyniku doniesień medialnych, o ile nie rozróżniałyby one subtelnej, aczkolwiek istotnej, różnicy pomiędzy niepodjęciem uchwały o udzieleniu absolutorium, a podjęciem uchwały o nieudzieleniu absolutorium. Takiego ewentualnego skutku nie można uznać jednak za obciążający w jakikolwiek sposób pozwaną Spółkę, nie pozostaje on bowiem w normalnym związku z nieuzyskaniem wymaganej liczby głosów „za” uchwałami o udzieleniu absolutorium. Sama okoliczność niepodjęcia takiej uchwały w terminie określonym w art. 395 k.s.h. świadczy zatem co najwyżej o tym, że spółka dotychczas nie podjęła ostatecznej decyzji w tym zakresie, a nadmienić jednocześnie trzeba, że przy porządku obrad skonstruowanych tak jak porządek obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy pozwanej spółki 30 czerwca 2016 r., zgromadzenie na tym samym posiedzeniu podjąć takiej decyzji nie mogło, gdyż stał temu na przeszkodzie art. 404 § 1 k.s.h., zgodnie z którym w sprawach nieobjętych porządkiem obrad nie można powziąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na walnym zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego powzięcia uchwały. Skoro zaś porządek obrad nie przewidywał podjęcia uchwały o nieudzieleniu absolutorium, a z protokołu wynika, że cały kapitał zakładowy nie był reprezentowany (było obecnych 71.540.353 głosów spośród 75.000.000), to uchwały takiej to Walne Zgromadzenie nie było władne podjąć.

Powyższe rozważania prowadzą do konkluzji, że nie mogło dojść do naruszenia dóbr osobistych powoda, skoro w ogóle nie podjęto uchwały. Jednocześnie (przynajmniej do czasu podjęcia wspomnianej już wyżej uchwały z 3 lipca 2017 r.) możliwa była sytuacja, w której pozwana spółka podjęłaby czy to uchwałę o udzieleniu absolutorium, czy to uchwałę o nieudzieleniu absolutorium powodowi (po dniu 3 lipca 2017 r. wydaje się, że konsekwentna jest już tylko uchwała o nieudzieleniu absolutorium).

Podkreślić trzeba na tle stanu faktycznego tej sprawy, że członkowi zarządu, wobec którego nie została podjęta uchwała w przedmiocie absolutorium, przysługuje prawo wniesienia powództwa o ustalenie – na podstawie art. 189 k.p.c. – że spółce nie przysługują wobec członka organu roszczenia z tytułu wykonywania przez niego obowiązków członka organu spółki w danym okresie sprawozdawczym (por. A Krysik, komentarz do art. 395 k.s.h. w: red. Z. Jara, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2017, Legalis), z czego powód nie skorzystał.

Niezależnie od powyższych argumentów Sąd stanął na stanowisku, że niepodjęcie przez (...) pozwanej Spółki w dniu 30 czerwca 2016 r. decyzji o udzieleniu powodowi absolutorium nie może być traktowane jako działanie bezprawne, naruszające dobra osobiste powoda (art. 24 § 1 k.c.). Po pierwsze, decyzja głównego akcjonariusza o głosowaniu przeciwko temu absolutorium, znajdowała usprawiedliwienie w świetle stwierdzenia przez Zarząd Spółki istotnego błędu w sprawozdaniu skonsolidowanym oraz jednostkowym pozwanej za rok 2015. Błąd ten związany był z przyjęciem zawyżonej wartości aktywów spółki zależnej (...) S.A. odnośnie złóż fosforytów, a efekcie prezentacji zawyżonej wartości udziałów w tej spółce i należności wobec niej. Zgodzić się trzeba z pozwaną, że ze względu na Międzynarodowe Standardy Rachunkowości nie było możliwe korygowanie sprawozdania finansowego po jego

opublikowaniu, ale uzasadniało to zmianę rekomendacji Zarządu co do podziału zysku za rok 2015, co stało się także przyczyną zmiany rekomendacji Rady Nadzorczej zarówno odnośnie podziału zysku, jak i udzielenia absolutorium członkom zarządu. Zresztą – co jest bardzo istotne – sam powód przyjmował, że wartości aktywów prezentowane w sprawozdaniu za rok 2015 są zawyżone, głosując za uchwałami Zarządu podjętym na posiedzeniu w dniu 30 maja 2016 r. (vide k. 239-240 i k. 241). Powód w toku swoich zeznań nie potrafił przekonująco wyjaśnić takiego zachowania, a przecież mógł choćby wstrzymać się od głosu.

Po drugie, w czasie głosowania w dniu 30 czerwca 2016 r. na (...) akcjonariuszom znane już były nieprawidłowości w rozliczaniu się członków zarządu z wydatków dokonywanych za pomocą służbowych kart płatniczych. W przypadku powoda, który jak zeznała A. T., wydawał najmniej spośród członków zarządu, te wątpliwości związane były przede wszystkim z niemożnością udokumentowania (wyjaśnienia) przez niego związku z działalnością służbową szeregu wydatków na łączną kwotę ok. 88 tys. zł. I jeżeli nawet zgodzić się z powodem, że rachunek w restauracji na kwotę ok. 4.000 zł może być usprawiedliwiony korzyściami jakie spółka osiągnie podpisując dany kontrakt (np. oszczędności na marżach bankowych), o tyle konieczna jest w tym względzie skrupulatność i transparentność, a tych zdaje się po stronie powoda brakowało. Podobnie jak wiedzy o instrukcji dotyczącej rozliczania wydatków ze służbowych kart, które to czynności członkowie zarządu pozostawiali swoim asystentom (vide zeznania świadków I. M. i J. R.). W związku z tym, nawet jeżeli ze strony powoda niezidentyfikowane wydatki były najniższe w porównaniu z innymi członkami zarządu, to z pewnością była to poważna kwota, której nierozliczenie mogło wpływać na decyzje przynajmniej niektórych akcjonariuszy.

W orzecznictwie wyrażany jest pogląd, że sąd nie może w zakresie udzielenia (bądź nieudzielenia) absolutorium zastępować członków organu właścicielskiego osoby prawnej (członków wspólnoty mieszkaniowej, wspólników, akcjonariuszy) [por. wyrok SA w Szczecinie z 6 lutego 2014 r., I ACa 719/13]. Należy również stanowczo podkreślić, że decyzja w przedmiocie absolutorium uwarunkowana jest od subiektywnej oceny, jaką na podstawie dostępnych mu danych buduje w sobie każdy z akcjonariuszy głosujących na walnym zgromadzeniu, a jednocześnie skoro absolutorium odzwierciedla subiektywną ocenę akcjonariuszy – to wyłączone jest właśnie orzeczenie sądu, który wydając wyrok miałby zastąpić akcjonariuszy w dokonaniu tej oceny. Sąd może poddać jedynie ocenie prace zarządu pod kątem obiektywnym, jednakże istota absolutorium zawiera w sobie także wspomniany wyżej subiektywny element, którego sąd wydający ewentualny wyrok w przedmiocie „udzielenia absolutorium” nie jest w stanie uwzględnić. Niemniej skala zagrożeń dla funkcjonowania pozwanej Spółki (m.in. dochód nie mający pełnego poparcia w dokumentacji), która wyszła na jaw w maju 2016 r. dawała (...) przesłanki do wstrzymania się z decyzją o udzieleniu absolutorium powodowi, jak i pozostałym członkom zarządu.

Poza tym ocena czy dobro osobiste człowieka zostało zagrożone lub naruszone musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych. Ocena czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonywana wg miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innego podmiotu. O dokonaniu naruszenia dobra osobistego decyduje więc obiektywna ocena konkretnych okoliczności, nie zaś subiektywne odczucie osoby zainteresowanej, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby (por. np. wyrok SN z 5 kwietnia 2002 r., II CKN 953/00; wyrok SA w Poznaniu z 11 stycznia 2007 r., I ACa 833/06; wyrok SA w Katowicach z 12 maja 2017 r., I ACa 11/17).

Przenosząc powyższe poglądy na grunt rozstrzyganej sprawy Sąd stwierdza, że powód nie wykazał, aby nieudzielenie mu absolutorium było postrzegane choćby w jego otoczeniu zawodowym jako obiektywnie niesprawiedliwe, a tym samym mogące naruszać jego cześć. Nie są w pełni wiarygodne jego zeznania, że po decyzji o nieudzieleniu absolutorium miał wiele telefonów z pytaniem czy to oznacza jego zwolnienie, że to jest straszne, że zawałił mu się świat (k. 502). Są to jego osobiste odczucia, a ponieważ rzeczona decyzja (...) nie była jednoznaczna z odwołaniem powoda z funkcji wiceprezesa, to sformułowanie „zawałił mi się świat” jest mocno na wyrost. Zaskoczenie nieudzieleniem absolutorium, z uwagi na zatwierdzenie sprawozdania, wyraził świadek J. U., ale z powodem o tym nie rozmawiał (k. 422). Z kolei świadek P. J. zeznał, że nie widział się z powodem po tym zgromadzeniu wiedział jedynie, że powód nie godził się z tą oceną jego pracy (k. 423). Zdaniem Sądu nie godzenie się przez powoda z taką oceną jest naturalnym odruchem, ale nie jest to wystarczające do przyjęcia, że doszło do naruszenia czci powoda, tj. podważenia

w opinii publicznej zaufania, a w szczególności pracowników z ramienia, których sprawuje mandat do jego kwalifikacji menedżerskich oraz rzetelnego wykonywania przez niego spraw zawodowych (vide str. 9 uzasadnienia pozwu).

Z tych względów powództwo w zakresie żądania zgłoszonego na pierwszym miejscu zasługiwało na oddalenie, w tym z uwagi na brak możliwości naruszenia dóbr osobistych powoda przez niepodjęcie uchwały (brak uchwały) o udzieleniu absolutorium.

Konsekwencją takiej oceny roszczenia o ochronę dóbr osobistych, jest negatywna ocena procesowa żądania powoda zapłaty kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. Podstawę prawną tego żądania stanowi art. 448 k.c., który stanowi, że: „W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.”

Powyższy przepis wyróżnia dwa roszczenia: zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę oraz żądanie zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Z treści tego żądania (lakończone uzasadnienie w ostatnim akapicie pozwu) wynika, że powód występuje wyłącznie z tym drugim żądaniem.

W doktrynie i orzecznictwie nie ma wątpliwości co do tego, że tylko zawinione naruszenie dobra osobistego uzasadnia zasądzenie zadośćuczynienia i odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny; dla zasądzenia zadośćuczynienia wystarczający jest przy tym jakikolwiek stopień winy (por. wyrok SN z 5 marca 2010 r., IV CSK 340/09, L. oraz uchwała 7 s. SN z 9 września 2008 r., III CZP 31/08; wyrok SN z 11 grudnia 2013 r., IV CSK 188/13, L.). Stopień winy sprawcy krzywdy wpływa jednak na wysokość zadośćuczynienia. W orzecznictwie argumentem przemawiającym za powiązaniem odpowiedzialności z winą jest umiejscowienie przepisu art. 448 k.c. w Tytule VI Księgi trzeciej (patrz wyrok SN z 12 grudnia 2002 r., V CKN 1581/00). Uzależnienie roszczeń z art. 448 k.c. od winy jest zasadne z perspektywy aksjologicznej, biorąc pod uwagę, że art. 448 k.c. dotyczy wszystkich dóbr osobistych, a art. 445 k.c. pozwala na zasądzenie zadośćuczynienia nawet w przypadku niezawinionego naruszenia chronionych dóbr osobistych, ze względu na pozycję, jaką zajmują chronione przez ten przepis dobra w systemie wartości konstytucyjnych. Istnieje również pogląd, że o ile każda postać winy uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia na rzecz powoda, o tyle tylko wina umyślna lub rażące niedbalstwo stanowią podstawę zasądzenia sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny (wyrok SN z 17 marca 2006 r., I CSK 81/05). W przypadku osoby prawnej przyjmuje się, że odpowiedzialność deliktowa tej osoby powstaje w zależności od tego, czy szkoda została wyrządzona przez co najmniej jedną osobę wchodzącą w skład statutowego organu osoby prawnej, której zachowanie jest zawinione (wyrok SN z 5 listopada 2010 r., I CSK 12/10). Zachowanie osoby wchodzącej w skład organu, z winy którego została wyrządzona szkoda, musi być jednak funkcjonalnie związane z wykonywanymi przez tą osobę zadaniami w strukturze organizacyjnej osoby prawnej (por. wyrok SN z 5 grudnia 2007 r., I CSK 304/07).

W ocenie Sądu w realiach tej sprawy powód nie podjął jakichkolwiek czynności dowodowych zmierzających do wykazania winy osób wchodzących w skład walnego zgromadzenia, tj. organu pozwanej, który wg powodów miałby naruszyć jego dobra osobiste. Jak już wskazano w ustaleniach faktycznych tylko jeden z akcjonariuszy – Grupa (...) S.A. w T. - głosował przeciwko uchwale o udzieleniu absolutorium. Akcjonariusz ten podjął decyzję o takim głosowaniu na posiedzeniu zarządu w dniu 30 czerwca 2016 r., przy czym pięciu członków zarządu głosowało „za” taką decyzją, jeden z nich wstrzymał się. Nazwiska tych osób zostały wymienione w uchwale zarządu, znajdującej się w aktach sprawy. Powód ograniczył się w pozwie do stwierdzenia, że skoro doszło do naruszenia jego dóbr osobistych to było to działanie bezprawne, krzywdzące dla jego osoby (k. 8 verte), co w ocenie Sądu jest ewidentnie niewystarczające. Brak jest bowiem nawet twierdzeń wskazujących na to, że którakolwiek spośród wymienionych we wspomnianej uchwale zarządu osób działała w sposób zawiniony, z zamiarem naruszenia dóbr osobistych powoda poprzez decyzję o głosowaniu przeciwko uchwale o udzieleniu absolutorium.

W piśmie procesowym z 6 marca 2017 r. powód wskazał na podawane w literaturze rozumienie winy jako „możliwości postawienia danemu podmiotowi zarzutu, że zachował się w sposób sprzeczny z normą postępowania, w sytuacji, gdy

miał możliwość dania posłuchu tej normie”. Podał też, że brak jest okoliczności podmiotowych usprawiedliwiających zachowanie akcjonariuszy, takimi okolicznościami może być bowiem wiek, stan fizyczny bądź psychiczny albo inna rzeczwiśta niemożność zachowania się zgodnie z normą prawną nakazującą podjęcie uchwały w przedmiocie absolutorium w określonym terminie (k. 270-270 verte). Te twierdzenia powoda, przypisujące winę głosującym członkom organu, nie zostały jednak poparte stosownymi dowodami, a to na inicjującym postępowanie spoczywał ciężar udowodnienia winy w omawianym zakresie.

Co więcej w protokole z posiedzenia z 30 czerwca 2016 r. zarząd spółki Grupa (...) S.A. wskazał dokumenty, w oparciu o które podejmował decyzję o udzieleniu absolutorium dla członków zarządu Z.C.. (...): był to stanowisko RN pozwanej Spółki z 2 czerwca 2016 r., ale przede wszystkim rekomendacja Departamentu Korporacyjnego Nadzoru Właścicielskiego o głosowaniu przeciwko projektowi uchwały. Powodowie nie wykazali za pomocą żadnego dowodu, że mimo istnienia tych dokumentów członkowie zarządu akcjonariusza pozwanej zachowując się niezgodnie z normami postępowania podjęli decyzję o głosowaniu przeciwko udzieleniu absolutorium powodowi, działając w ten sposób z zamiarem naruszenia jego dóbr osobistych, a więc objętej żądaniem pozwu czci.

Tym samym roszczenie o zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny podlegało oddaleniu już tylko z uwagi na brak naruszenia dóbr osobistych powoda, ale i także z uwagi na brak wykazania przez powoda zawinionego naruszenia jego dobra osobistego.

Wreszcie niezbędne jest odniesienie się do zgłoszonego przez powoda (k. 263) - na wypadek nieuwzględnienia żądań wskazanych w pkt. 1 i 2 petitum pozwu - żądania ewentualnego w postaci: ustalenia, na podstawie art. 189 k.p.c., że niepodjęcie przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy pozwanej uchwały o udzieleniu absolutorium powodowi naruszyło jego cześć. Przy czym wskazany przez powoda jako podstawa prawna roszczenia art. 189 k.p.c. w istocie winien być przy tak sformułowanym żądaniu stosowany w związku z art. 23 k.c.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Rozstrzygnięcie tego żądania wymaga przeprowadzenia rozważań na trzech płaszczyznach: po pierwsze, czy w ogóle możliwe jest powództwo o ustalenie naruszenia takiego dobra osobistego, jakim jest cześć; po drugie, czy powodowie wykazali interes prawny z art. 189 k.p.c.; po trzecie, czy faktycznie doszło do naruszenia czci powoda poprzez niepodjęcie uchwały o udzieleniu absolutorium.

Przechodząc do pierwszej z tych kwestii dostrzec trzeba, że w doktrynie i orzecznictwie wskazuje się na tle tego przepisu, iż w drodze powództwa o ustalenie można dochodzić jedynie ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego, a nie faktów (por. wyrok SN z 13 czerwca 1973 r., I PR 156/73, OSNC 1973/11/206). Zaznacza się też, że powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (wyrok SN z 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98, OSNP 2000/8/301). Jest jednak dopuszczalne dochodzenie w drodze tego powództwa ustalenie istnienia faktów prawotwórczych.

Z kolei dopuszczalność skorzystania z art. 189 k.p.c. jako środka ochrony dóbr osobistych ewoluowała na przestrzeni lat, i tak o ile w dawniejszym orzecznictwie budziła wątpliwości, o tyle obecnie możliwość taka nie budzi już takich zastrzeżeń. Ostatecznie Sąd Najwyższy w wyroku z 13 listopada 2014 r. (V CSK 29/14) uznał możliwość żądania przez powoda wyłącznie ustalenia faktu bezprawnego naruszenia dóbr osobistych za stanowisko „ugruntowane” w orzecznictwie. Podobnie w piśmiennictwie wielu autorów wskazywało na taką dopuszczalność.

Pogląd taki jest jednak jednocześnie poddawany w wątpliwość przez część doktryny, albowiem na gruncie wykładni literalnej art. 189 k.p.c. przywołany przepis pozwala żądać ustalenia istnienia stosunku prawnego lub prawa, natomiast stwierdzenie naruszenia dobra osobistego, także w sposób bezprawny, nie stanowi stwierdzenia istnienia stosunku prawnego ani prawa. Treścią stosunku prawnego są określone prawa i odpowiadające im obowiązki drugiej strony stosunku. Bezprawne naruszenie dóbr osobistych jest zdarzeniem prawnym, które powoduje powstanie stosunku, którego treścią są obowiązki podmiotu naruszającego dobra osobiste (np. obowiązek usunięcia skutków

naruszenia). Stwierdzenie istnienia prawa lub stosunku prawnego miałyby miejsce dopiero w przypadku stwierdzenia przez sąd istnienia określonego obowiązku po stronie podmiotu naruszającego dobra osobiste, a nie samego faktu naruszenia dobra osobistego. Stosowanie art. 189 k.p.c. do ochrony dóbr osobistych ma przy tym charakter precedensowy w stosunku do innych instytucji prawa cywilnego, a przywołany przepis nie stanowi np. podstawy do stwierdzenia zawinionego wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym (art. 415 k.c.) bez orzekania o zakresie obowiązku odszkodowawczego (por. P. Sobolewski, komentarz do art. 24 k.c. w: red. K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2017).

W ocenie Sądu ten właśnie pogląd jest adekwatny do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, tym bardziej, że analiza wyszczególnionego w ww. wyroku Sądu Najwyższego z 13 listopada 2014 r. orzecznictwa uznanego przez ten Sąd za „ugruntowane” prowadzi do wniosku, że powołane w tym wyroku orzeczenia wydane zostały na tle całkiem innych dóbr osobistych, niż cześć bądź dobre imię. Cechą wspólną opisywanych stanów faktycznych było więc to, że żaden ze sposobów ochrony dóbr osobistych, wymienionych w art. 24 k.c., nie dawał poszkodowanemu ochrony, nie można więc było wystąpić z inaczej sformułowanym powództwem, jak tylko o ustalenie naruszenia dobra osobistego. Taka sytuacja nie występuje w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy. Wskazywane przez powoda dobro osobiste - cześć - jak już wskazano wyżej swoim aspekcie zewnętrznym przybiera postać zniesławienia i występuje w przypadku, gdy wypowiedź naruszająca cześć dotrze do innych osób niż tylko osoba zniesławiana. Właśnie na takie naruszenie powołuje się powód, wskazując na jakoby przekazaną jakoby opinii publicznej - poprzez niepodjęcie uchwały o udzieleniu absolutorium - informację o niedostatecznych jego umiejętnościach menedżerskich. Już na pierwszy rzut oka widać, że przy naruszeniu takiego dobra osobistego na pierwszy plan wysuwa się sposób ochrony naruszonych dóbr polegający na złożeniu oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie (art. 24 § 2 zdanie drugie k.c.). Na tle niniejszej sprawy argumenty przemawiające za dopuszczalnością powództwa o ustalenie naruszenia dobra osobistego, opartego o art. 189 k.p.c., są więc nieprzystające do rodzaju naruszonego dobra powodów i nieadekwatne do stanu faktycznego sprawy.

Polemizując ze stanowiskiem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z 13 listopada 2014 r. (V CSK 29/14) wskazać jeszcze trzeba, że w istocie żądanie złożenia oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie w przypadku żądania przeprosin (złożenia wyrazów ubolewania) następuje z reguły, gdy do naruszenia dobra osobistego już doszło i w zasadzie nie ma groźby dalszych jego naruszeń. Ponadto wydaje się być dalece wątpliwa celowość postępowania, którego ostatecznym celem miałyby być jedynie ustalenie bezprawności danego naruszenia jako dającego „wystarczającą satysfakcję” pokrzywdzonemu, który nie żądałby z tego tytułu chociażby przeprosin. Zaznaczyć wreszcie trzeba, że uznanie na tym tle, iż dopuszczalne jest wytoczenie powództwa z art. 189 k.p.c. jedynie dla „satysfakcji” pokrzywdzonego z ustalenia wyrokiem sądu bezprawności danego zachowania się, wówczas powództwo takie byłoby możliwe także wtedy, gdy sprawca dobrowolnie dopełnił wszystkich dostępnych jego możliwościom czynności zmierzających do usunięcia skutków naruszenia, np. sam sprostował rozgłoszone przez siebie nieprawdziwe informacje szkalujące pokrzywdzonego i przeprosił go. W takiej sytuacji powództwo z art. 189 k.p.c. byłoby w istocie wytaczane pomimo braku istnienia dalszego sporu między stronami, co z kolei byłoby sprzeczne z celem procesu cywilnego jako takiego.

Co więcej również Sąd Najwyższy w analizowanym wyroku z 13 listopada 2014 r. w dalszej części uzasadnienia wskazał, że z punktu widzenia charakteru naruszenia dóbr osobistych jako dóbr niemajątkowych, na pierwszym miejscu wśród środków ochrony wysuwane są z zasady roszczenia niemajątkowe. Tak czyni również polski kodeks cywilny w art. 24 § 1 k.c., środki majątkowe dopuszczając jakby obok i przewidując je dodatkowo na zasadach ogólnych prawa zobowiązań (art. 24 § 1 zdanie trzecie i § 2). W doktrynie podkreśla się, co również zauważył SN, że w sprawach o naruszenie dóbr osobistych typowe jest oczekiwanie przez powoda satysfakcji z przyznania się pozwanego do naruszenia i takie rozstrzygnięcie może mieć podstawowe znaczenie.

Przytoczone powyżej argumenty przemawiają ostatecznie za potrzebą opowiedzenia się na gruncie rozpoznawanej sprawy - w temacie dopuszczalności powództwa o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. naruszenia dobra osobistego w postaci czci - za interpretacją wynikającą z zasady prawnej wyrażonej uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 24 lutego 1967 r. (III PZP 41/66), a dotyczącej domagania się przez pracownika ustalenia, że zakład

pracy nie miał podstaw do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do konstruowania tego powództwa w oparciu o art. 189 k.p.c. w zw. z art. 23 k.c. w celu ustalenia naruszenia dobra osobistego pracownika, rozumianego jako godność pracownicza, która miałaby zostać naruszona poprzez bezpodstawne - jego zdaniem - zwolnienie z pracy bez wypowiedzenia. Stan faktyczny będący podstawą omawianej uchwały siedmiu sędziów jest bardziej adekwatny do stanu faktycznego niniejszej sprawy (część rozumiana jako dobre imię w aspekcie zewnętrznym oraz jako godność osobista w aspekcie wewnętrznym jest bowiem dobrem osobistym zbliżonym do godności pracowniczej). Argumentacja przedstawiona przez Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z 24 lutego 1967 r. sprowadzała się również do tego, że odrębne przepisy szczegółowe regulują w tym zakresie uprawnienia pracownika, nie ma więc potrzeby wytaczania powództwa z art. 189 k.p.c., analogicznie zaś w przypadku naruszenia dóbr osobistych w postaci czci pokrzywdzony dostateczną ochronę może uzyskać na podstawie art. 24 § 1 k.c., co też zresztą powód pierwotnie uczynił.

Zgodzić trzeba się więc na gruncie tej sprawy zarówno ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z 24 lutego 1967 r., jak i ze stanowiskiem doktryny, uznającym za niedopuszczalne zastosowanie art. 189 k.p.c. dla stwierdzenia naruszenia dobra osobistego (patrz cytowany wyżej komentarz P. Sobolewskiego do art. 24 k.c. w: red. K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2017).

Niedopuszczalność powództwa o ustalenie stwierdzenia naruszenia dobra osobistego w postaci czci jest pierwszym z powodów, dla których powództwo ewentualne oparte o art. 189 k.p.c. w zw. z art. 23 k.c. podlegało oddaleniu.

Drugim powodem oddalenia tego powództwa jest brak interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. w po stronie powodów. Interes prawny jest wskazywany jako materialnoprawna przesłanka powództwa o ustalenie. Uznaje się przy tym, że interes prawny zachodzi wówczas, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (por. wyrok SN z 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09). Interes prawny istnieje więc wtedy, gdy istnieje niepewność danego prawa lub stosunku prawnego (tak z przyczyn faktycznych, jak prawnych). Podkreślenia wymaga jednak, że powództwo to stanowi w określonych przypadkach jedyny sposób dochodzenia praw (por. wyrok SN z 24 maja 2017 r., III CSK 155/16). Możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie co do zasady wyklucza natomiast po stronie powoda istnienie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie naruszonego prawa lub stosunku prawnego.

Interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie naruszenia czci powód na tle niniejszej sprawie – zdaniem Sądu - nie wykazał. Istnienie tego interesu jest jednogłośnie kwestionowane w tych sytuacjach, w których występuje równocześnie inna forma ochrony praw powoda. Powszechne jest zapatrywanie, że możliwość wytoczenia np. powództwa o świadczenie wyklucza po stronie powoda istnienie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie prawa lub stosunku prawnego. Odnosząc powyższe do realiów tej sprawy po raz kolejny wskazać trzeba, że w przypadku naruszenia takiego dobra osobistego jak część, podstawową formą ochrony jest domaganie się złożenia oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, co zresztą powód uczynił, ale żądanie to okazało się niezasadne. Tym samym nie ma on interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, co jest drugim powodem uzasadniającym oddalenie powództwa ewentualnego, opartego o art. 189 k.p.c. w zw. z art. 23 k.c.

Odnosnie trzeciego wskazanego na wstępie zagadnienia, które należy rozważyć oceniając zasadność powództwa ewentualnego, należy odwołać się do wcześniejszych rozważań, gdzie wykazano, iż niepodjęcie uchwały o udzieleniu absolutorium z uwagi na nieosiągnięcie bezwzględnej większości głosów „za” (w przeciwieństwie do podjęcia uchwały o nieudzieleniu absolutorium) nie może naruszać dóbr osobistych powoda, a w szczególności jego czci. A zatem gdyby nawet przyjąć dopuszczalność powództwa z art. 189 k.p.c. w niniejszej sprawie i gdyby nawet przyjąć wykazanie przez powoda interesu prawnego, to powództwo ewentualne i tak podlegałoby oddaleniu z uwagi na to, że powód nie wykazał, że poprzez niepodjęcie uchwały (a więc w istocie brak uchwały) doszło do naruszenia ich dobra osobistego.

Mając na uwadze całokształt poczynionych rozważań Sąd uznał, że powództwo, w tym dwa żądania ewentualne, w całości podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., obciążając tymi kosztami w całości powoda jako stronę przegrywającą. Na zasądzoną z tego tytułu kwotę 3.377 zł złożyła się opłata skarbową od pełnomocnictwa oraz koszty zastępstwa procesowego (wynagrodzenie radcy prawnego) wg stawek obowiązujących w dacie wytaczania powództwa: 1.080 zł (w zakresie roszczenia o ochronę dóbr osobistych), 1.200 zł (w zakresie roszczenia o zadośćuczynienie) i 1.080 zł (w zakresie stwierdzenia nieważności uchwały).

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd oparł się w pierwszej kolejności na materiale dokumentarnym, który nie był w zasadzie wzajemnie kwestionowany, a i Sąd nie znalazł do jego zakwestionowania. Jeżeli natomiast chodzi o dowody ze źródeł osobowych, a więc zeznania świadków i stron, to w zasadzie Sąd zakwestionował częściowo tylko wiarygodności zeznań powoda w zakresie wyżej omówionym.

Pomijając pozostałe dowody zgłoszone przez strony, w tym dowód z opinii biegłego (wniosek pozwanej), Sąd miał na uwadze treść art. 227 k.p.c. oraz art. 217 § 3 k.p.c., gdyż okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione.